

Za gospodarje

Maribor, dne 3. maja 1933.

Pospešujmo našo kokošjerejo!

V zadnjem desetletju igra perutninarstvo s proizvodnjo jajc vedno važnejšo vlogo v svetovnem gospodarstvu.

To se vidi iz primerjave števila perutnine v poedinah državah na osnovi uradnih podatkov, zbranih iz raznih virov. Tako se je n. pr. število perutnine v razdobju 1913—1930 povečalo v Zedinjenih državah Severne Amerike od 280 na 470 milijonov, v Nemčiji od 64 na 84, v Veliki Britaniji od 48 na 76 in v Kanadi v istem razdobju od 29 na 61 milijonov.

Še v večjem razmerju se je povečala proizvodnja jajc, in sicer vsled naprednejše gojitve, s katero se je doseglo večjo nesnost pri kokoših. V Kanadi n. pr. je bila v letu 1913 povprečna nesnost ene kokoši komaj do 78 komadov jajc, leta 1929 pa je dosežena nesnost že do 95 komadov. V Nemčiji znese kokoš letno povprečno 80 jajc. V Veliki Britaniji 100, v Dansk 110. Dandanes so te številke seveda že prekoračene. Holandskim in danskim kokošjerejem se je posrečilo potem racionalnih metod dvigniti povprečno nesnost na letnih 150 do 160 jajc.

Podatki o potrošnji jajc so istotako zelo zanimivi, dasi se v raznih državah glede na različne sloje prebivalstva medsebojno zelo razlikujejo. Delavec v Nemčiji n. pr. porabi v dobrih časih letno okoli 100 komadov jajc. Nastavljenec z enakim dohodkom 105, uradnik pa okoli 115. Ob večjem dohodu raste tudi potrošnja jajc ter doseže v Nemčiji letno na 1 prebivalca povprečno okoli 250 komadov. Isto število kokošjih jajc potroši vsaki konzument v Ameriki, v Kanadi celo 266, v Angliji 140, na Čehoslovaškem 94, v Finski pa samo 31 komadov. Koliko se potroši v Jugoslaviji, točno ni dognano. Upajmo, da nismo daleč vzadi za Finsko. Sicer pa raste potrošnja jajc leto za letom v vseh kulturnih državah.

V kolu držav, katere proizvajajo po 1 milijardo jajc letno, so sledeče: Danska, Španija, Irska, Čehoslovaška in Jugoslavija. Japonska in Holandska ste zastopani s po 2 milijardi. Po tri milijarde jajc na leto producira Italija, Poljska, Anglija in Kanada. Daleč naprej koraka Nemčija s 5 in pol milijardami. Tolčejo seveda prostrana Rusija in to kar z 10 milijardami. Največ jajc izmed vseh držav pa producira letno Kitajska, in sicer okoli 30 milijard.

Tako nam postaja jasno, kako velevažen trgovski predmet predstavljajo leto za letom naša kokošja jajca. Ker izvažajo jajca 17 držav, a uvažajo jih pa samo 7, so težkoče držav-izvoznice vsled izpremijajočega se konzuma in naraščajoče produkcije precej velike.

Važno mesto v trgovini in izvozu jajc, in to s precejšnjim uspehom zavzemajo že danes izvozne jajčarske zadrughe, katere se trudijo uveljaviti s standardno (dobro in stalno) robo. Ni dvoma, da je to edino pravilna pot za uspešni razvoj trgovine z jajci.

Mi Slovenci ne smemo ostati ob strani. Umestno je in za naše skupno narodno gospodarstvo postane lahko prav koristno, če izboljšamo sistematsko svojo kokošjerejo na stopnjo drugih, naprednejših narodov. Tem bolj, ko imamo v naši selekcionirani rujavji štajerski kokoši preizkušeno pasmo, s katero zamoremo doseči iste, da celo še boljše uspehe od naših sosedov.

★

Potujoča kmetijska razstava in šola.

Dne 22. aprila je imel svojo tretjo sejo banovinski odbor potujoče kmetijske razstave in šole v prostorih Kmetijske družbe. Seji je prisostvoval odposlanec izvršilnega odbora v Beogradu g. inž. Tarasov, tajnik tega odbora. Na seji se je razpravljalo o ureditvi in prilagoditvi

našim razmeram pojujoče kmetijske razstave in šole, ki pride v Ljubljano dne 1. junija t. l. Iz Ljubljane krene »modri vlak« na 53dnevno turnejo po celi banovini. Na turneji obišče vse glavne postaje dravske banovine, ki so ob enem središča z močnim podeželskim zaledjem. Ustavila se bo na 52 postajah. Po deželi se snujejo v vseh krajih, kjer se bo razstava ustavila, krajevni odbori.

Prí ureditvi razstave sodelujejo: Kmetijska družba, Sadjarsko in vrtnarsko društvo, Vinarsko društvo, Sekcija šumarskega društva, Higijenski zavod, Zavod za žensko domačo obrt, Zveza slovenskih zadrug, Čebelarstvo društvo, Perutninarski odsek pri Kmetijski družbi, »Živalica« in banska uprava.

Vozni red »modrega vlaka« je že stalno določen in sicer: Laško 27. junija, Celje 28., Sv. Jurij 29., Rogaška Slatina in Šmarje 30. junija, Poljčane 1. julija, Pragersko 2., Ptuj 3., Ormož 4., Središča 5., Dolnja Lendava 6., Ivanjke 7., Ljutomer 8., Slatina-Radenci 9., Gornja Radgona 10., Murska Sobota 11., Hodoš 12., Maribor 13., Ruše 14., Vuhred-Marenberg 15., Dravograd-Meža 16., Prevalje 17., Slovenjgradec 18., Šoštanj-Topolšica 19. in Smartno ob Paki 20. julija, Brežice 24. VI., Videm-Krško 25. VI., Sevnica 26. VI.

Razstavo bosta spremljala poleg stalnega direktorja še po dva strokovna predavatelja, v vsakem vagonu bo pa poseben tolmač. Razen tega bodo pa še tudi spremljali razstavo na svojem teritoriju pristojni sreski kmetijski referent, sreski gozdarski referent, sreski higijenski referent in sreski živinozdravnik.

Zvečer se bodo predvajali filmi ter se bodo prirejala strokovna predavanja.

Razstava bo obsegala vse panoge našega kmetijskega gospodarstva, higijensko in veterinarsko razstavo.

Delovanje okr. kmetijskega odbora v Slovenjgradcu.

Okrajni kmetijski odbor slovenjgraški je imel dne 12. aprila t. l. sejo izvršilnega odbora, na katerem se je razpravljalo o podrobnem izvajanju proračuna.

Po končanih uvodnih formalnostih se je prešlo k razpravi o cepljenju prašičev proti rubečici. Sporazumno s povabljenim živinozdravnikom g. Peršuhom se sklene, da se izplača v proračunu odobreni znesek 3500 Din za cepljenje veterinarju, nakar se ta obveže, da se bodo cepile svinje v vsem srezu v vseh občinah po naslednji ceni: za mlade prašiče pod 10 kg teže 5 Din, za prašiče nad 10 kg cena 8 Din za komad. Mišljeno je pri tem le v vseh občinah izvedeno redno cepljenje.

Glede licencovanja bikov se sklene, da se pri letošnjem licencovanju izplača rejcem, kateri priženejo lani s 24 do 26 točk ocenjene bika, nagrada v znesku 150 Din, rejcem bikov nad 26 točk pa znesek 250 Din. Glede premovanja prispeva sreski kmetijski odbor za vsako v rodovno knjigo vpisano kravo prispevek 30 Din. Za kontrolo molže prispeva odbor za vsako kontrolirano rodovniško kravo do 8 Din. Z ozirom na postavko za nabavo plemenjakov se sklene, da kmet. odbor nakupi bikce, ki so potomci selekcijskih krav in bikov po prejšnjem ogledu po kmet. referentu, v starosti 3 mesecev za ceno, ki je 2 Din višja, kakor krajevna mesarska cena. Oddaja teh bikov se vrši po znižani ceni proti primerni obvezi.

Iz postavke kmetijski tečajji in izleti se nakaže vsaki rodovniški organizaciji za obisk živinorejskega tečaja v Mariboru po 100 Din za vsakega obiskovalca. — Iz postake A 7 se gospodinjiski šoli v Smartnem nakaže znesek 500 Din, sreskemu razstavnemu odboru za šolske vrte se nakaže iz postavke A 6 500 Din. — R. Acmanu iz Družmirja se v slučaju nakupa prvovrstnega mrjasca nakaže podpora 100 Din. — Istotako se nakaže 250 Din Vrtačnik Luki iz Pesja.

Sadjarskim podružnicam v St. Ilju pri Velenju, St. Ilju pri Mislinju in Slovenjgradcu se plačajo reparacijske škropilnice v celokupnem znesku 900 Din. — Za škropljenje sadnega drevja se po številu članstva plača zadevni odstotek sadjarskim podružnicam iz postavke, ki je določena za sadjarstvo.

Sklenilo se je tudi, da naj se radi varčevanja vrši plenarna seja po možnosti samo enkrat na leto in to ob priliki obravnavanja proračuna za leto 1933-1934.

in polaganja obračuna za leto 1932-33. — Končno se sklone, da se z ozirom nato, ker je sreski podnačelnik g. Leopold Eiletz premeščen v Maribor, poda k njemu deputacija treh mož, da se v imenu sreskega kmetijskega odbora zahvalijo za

njegov plodonosno delo v prid tukajšnjega okraja ter se obenem od njega posloje.

Proračun sreskega kmetijskega odbora v Slovenjgradcu za leto 1932 izkazuje naslednje postavke:

Tek št.	Predmet:	Prejemki:		Izdatki:	
		Din	p	Din	p
1	prenos iz proračuna sresk. kmet. odbora za leto 1931	2.324	—		
	kmetijski sklad vseh občin sreza za leto 1932 Din 58.773				
2	75% od obč. kmet. sklada za sreski kmet. odbor: a) po točki I 25%, b) po točki II 50%	23.503	75		
		22.900	—		
	A. Po točki I v smislu proračuna:				
1	upravni stroški sresk. kmet. odbora			3.003	75
2	za sresko gozdarsko drevesnico			1.000	—
3	licencovanje plemenjakov			8.000	—
4	premovanje plemenske živine			3.500	—
5	podpore selekc. in kontrolnim korporac.			3.500	—
6	kmetijski tečaji in ekskurzije			2.500	—
7	štipendije učencem kmet. in gospod. šol			2.000	—
	skupaj po točki I			23.503	75
	B. po točki II v smislu proračuna:				
1	potni stroški članom sresk. kmet. odbora			1.500	—
2	potni stroški v smislu § 12 zakona o pospeševanju kmetijstva			2.500	—
3	nabava in vzdrževanje plemenjakov			5.000	—
4	cepljenje prašičev			3.500	—
5	zatiranje bolezni in škodljivcev na kulturnih rastlinah			2.000	—
6	nabava selekcijskih semen			2.000	—
7	pospeševanje sadjarstva			1.400	—
8	pospeševanje planšarstva in travništva			2.000	—
9	podpora Mlekarski zadrugi			3.000	—
	Skupaj po točki II			22.900	—
	Po točki I			23.503	75
	Po točki II			22.900	—
	Skupaj	46.403	75	46.403	75

Ljudski pravnik.

Občinska trošarina. B. N. Sv. A. — Srezko načelstvo Vam je dovolilo točiti pijačo lastnega pridelka v količinah nad 5 litrov. Gostilničarji so pavšalirali občinsko trošarino in zahtevajo sedaj od Vas, da jim morate povrniti občinsko trošarino. — Vsled zakonitega dovoljenja ste imeli pravico do točenja. Od pro-

dane pijače bi morali občini plačati toliko trošarine, kolikor je bila v dotičnem letu določena v občinskem proračunu. Ako občinski proračun ni določil nobene občinske trošarine na prodano pijačo, Vam ni treba iste nikomur plačati, najmanj pa gostilničarjem. Za plačilo trošarine je merodajen torej občinski proračun.

Razna obvestila.

Redni občni zbor Vinarske podružnice v Mariboru se vrši v soboto dne 6. maja t. l. ob 13. uri v hotelu »Orel« v Mariboru s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo funkcionarjev. 2. Volitev odbora Vinarske podružnice. 3. Volitev delegatov za občni zbor Vinarskega društva. 4. Predlogi za občni zbor Vinarskega društva. 5. Predavanje o ciljih in potih za omiljenje vinske krize. 6. Slučajnosti, — Člani Vinarske podružnice kakor tudi nečlani-vinogradniki so vabljeni, da se tega za vinogradnike tako važnega zbora udeleže. Posebna vabila se letos ne bodo razpošiljala.

Drevesničarji in sadjarji v Škofjo Loko! V soboto dne 6. maja bo v Škofji Loki redno letno zborovanje drevesničarskega odseka Sadjarskega in vrtnarskega društva. S tem zborovanjem je združen tudi zlet drevesničarjev in sadjarjev v to prastaro postojanko slovenskega sadjarstva in sto let starega gorenjskega drevesničarstva. V vseh slovenskih pokrajinah današnje Dravske banovine in po vseh slovenskih krajih nekdanje Goriske in Koroške raste škofjeloško drevo. Zato si hočemo tudi drevesničarji iz drugih krajev ogledati ta kraj in njegove zanimivosti ter s tem pripomoči k medsebojnemu spoznavanju. Vabljeni so tudi vsi napredni sadjarji, kajti nič ni bolj zaželeno nego sodelovanje drevesničarjev in sadjarjev v vprašanjih vzgoje sadnega naraščaja. Drevesničarji bodo veseli, ako jih sadjarji opozorijo na njihove napake in bodo radi upoštevali njih želje. V nedeljo dopoldne se zberemo ob času, ki se določi na zborovanju, pred poslopjem Kmet. družbe v Ljubljani in se odpeljemo na ogled drevesnice Kmetijske družbe na Bokavcih. Ob 10. uri vsi na redno letno skupščino Sadjarskega in vrtnarskega društva v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti 22. — Udeležencem letne skupščine in drevesničarskega shoda je dovoljena polovična vožnja do Ljubljane in nazaj od 4. do 10. maja. Posetniki naj kupijo do Ljubljane celo vozovnico, ki bo veljala tudi za vožnjo nazaj. Po naredbi ministrstva saobračaja broj 7156 z dne 15. aprila 1933. — Odbor.

Prvo poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo. Žalec v Savinjski dolini, dne 30. aprila 1933. — Obrezovanje korenike se je izvrševalo koncem marca in začetkom aprila pri ugodnem vremenu. Obče se je opazovalo, da so bili hmeljski sadeži slabejši kakor v drugih letih. To je povzročevala lanska suša. Po velikonočnih praznikih nastalo slabo vreme je precej oviralo nadaljevanje spomladanskega obdelovanja, ki je sedaj v polnem teku. Vsled skoro stanoovitnih mrzlih vetrov in nizke nočne temperature klijejo mladi poganjki le polagoma iz zemlje in pričakujejo zaželeno toploto. V našem okolišu se je ploskev, zasajena s hmeljem, morda povečala za kakih 10%. Predprodanih je nekaj stotov hmelja po 25 Din za 1 kg.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski živinski sejem 25. 4. 1933. Prignanih je bilo 10 konjev, 6 bikov, 98 volov, 231 krav in 16 telet, skupaj 351 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 4 do 5 Din, poldebeli voli od 3 do 3.50 Din, plemenski voli od 3.25 do 3.75 Din, klavne krave debele od 3 do 4.50 Din, plemenske krave od 1.50 do 2.50 Din, krave za klobasarje od 1.50 do 1.75 Din, molzne krave od 1.50 do 2.75 Din, breje krave od 1.50 do 2.75 Din, mlada živina od 4 do 5.30 Din, teleta od 4 do 5 Din. Prodanih je bilo 183 komadov.

Mariborski svinjski sejem 28. 4. 1933. Na ta svinjski sejem je bilo pripeljanih 288 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari 100 do 150 Din, 7—9 tednov stari 200—300, 3 do 4 mesece 250—350, 5 do 7 mesecev 450—550, 8 do 10 mesecev stari 600—750, 1 leto 750—900 Din. Kilogram žive teže 7.50—8 Din, 1 kg mrtve teže 10—50—12 Din. — Prodanih je bilo 198 komadov. Kupčija je bila izredno živahna.

Mesne cene v Mariboru: Volovsko meso I. vrste 1 kg od 10 do 12 Din, II. vrste od 6 do 8 Din, meso od bikov, krav in telic od 4 do 6 Din, telečje meso I. vrste od 12 do 14 Din, II. vrste od 8 do 10 Din, svinjsko meso sveže od 10 do 16 Din.